

σημειώσεις/γνώση

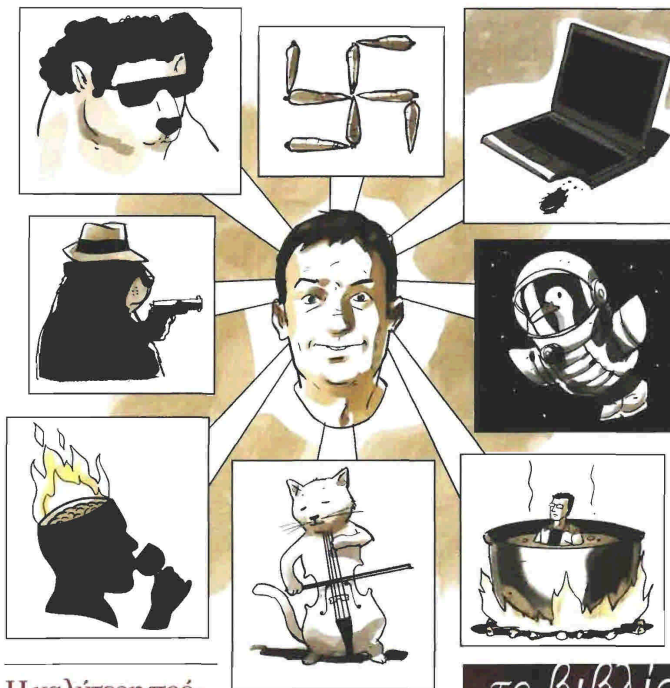
εικονογράφηση: ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΤΖΗΜΕΡΟΣ

Ο,τι νομίζετε ότι ξέρατε είναι λάθος

Η ανδρώπινη άγνοια των πραγμάτων είναι πανδομολογούμενη ήδη από τον καιρό του Σωκράτη. Δύο βρετανοί συγγραφείς προτείνουν φάρμακο σε μορφή βιβλίου.

Από τον Μάρκο Καρασαρίνη

Η στρουθοκάμηλος δεν κρύβει το κεφάλι της στην άμμο. Η Αμερική δεν πήρε το όνομά της από τον Αμέρικο Βεσπούτσι. Οι Εσκιμώοι δεν έχουν 400 διαφορετικές λέξεις για το χιόνι. Τι μπορεί να κάνει ένας καλοπροαίρετος αναγνώστης όταν βλέπει να καταρρέουν μπροστά του παρόμοιοι, βασικοί «στοίχοι» της ανθρωπίνης γνώσης; Μια απάντηση είναι ενδεχομένως να εφοδιαστεί με εγκυκλοπαίδειες ή να επιστρέψει στα θρανία για να βελτιώσει το επίπεδό του. Μια άλλη, πιο πρακτική και οικονομική κατά πάσα πιθανότητα, λύση είναι «Το βιβλίο της ολικής άγνοιας» των Βρετανών Τζον Λούντ και Τζον Μίτσισον (εκδόσεις Πατάκι) – και, αν έχετε συνειδητοποιήσει την άγνοια που σας δέρνει, μάλλον σε αυτήν έχετε καταφύγει ήδη. Χωρισμένο σε 211 σύντομα κεφάλαια που ξεκαθαρίζουν οριστικά φλέγοντα ζητήματα, όπως «τι χρώμα ήταν το κολάν του Ρομπέν των Δασών;» και «ο Χίτλερ ήταν χορογράφος;», αυτή η χιουμοριστική προσπάθεια διάρθωσης των ιδεοληψιών μας αποτελεί έργο ενός επιτυχημένου τηλεοπτικού παραγωγού (Λούντ) και του σεναριογράφου του επιμορφωτικού παιχνιδιού του BBC «Quite Interesting» (Μίτσισον). Μεταξύ των πληροφοριών που μπορεί κανείς να αντλήσει από το κείμενο είναι και οι παρακάτω: «Είναι αδύνατον να προβλέψει κανείς τον επόμενο σεισμό. Ένας ειδικός ισχυρίζεται ότι ο καλύτερος τρόπος πρόβλεψης θα ήταν να ελέγχει κανείς στην τοπική εφημερίδα πόσες γάτες και πόσοι σκύλοι χάνονται κάθε ημέρα», το αν «οι ιπποπόταμοι έχουν τρομερά δυνασθέντα αναπνοή» και το κατά πόσον «η εργασία είναι πιο θανατηφόρα από το ποτό, τα ναρκωτικά ή τον πόλεμο». Η αξία του έγκειται ακριβώς στο ότι αποσπείρει το αφ' υψηλού ύψος, τηλεοπτική και

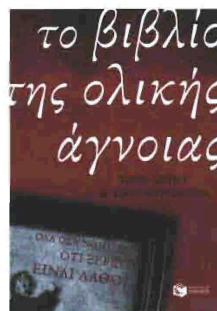

Η καλύτερη πρόβλεψη σεισμών είναι ο έλεγχος του πόσοι σκύλοι και γάτες χάνονται κάθε μέρα

τον διδακτισμό που κάνει πολλά επιστημονικά αντίστοιχα του απεχθή στην κοινή γνώμη και την εξωθούν σε αμφιβόλου αξίας πηγές γνώσης: οι ατεκμηρίωτες ανακρίβειες που κυκλοφορούν στο Διαδίκτυο μετρούνται σε εκατομμύρια σελίδες.

Ένα πρόβλημα ωστόσο για τους μονίμως γκρινιάρδες κριτικούς είναι η έλλειψη index από την έκδοση – που θα βρουν άμεσα όλα τα στοιχεία που χρειάζονται για να

ξεπετάζουν την κριτική τους; Η αλήθεια είναι ότι περισσότερο και από το index αυτό που λείπει από «Το βιβλίο της ολικής άγνοιας» είναι ίσως κάτι που θα αφαιρούσε μέρος από τη γοητεία του για το ευρύ κοινό: κάποια μορφή τεκμηρίωσης. Είναι γνωστό ότι οι υποσημειώσεις με τα μικρά γράμματα στο κάτω μέρος της σελίδας εκνευρίζουν τους μύωπες και ενοχλούν τους υπόλοιπους. Το πρόβλημα είναι ότι η ανατροπή μιας εδραιωμένης στον νου κάποιου πληροφορίας, ότι, για παράδειγμα, το βουντού δεν περιλαμβάνει κουκλάκια με καρφίτσες για να συγκριζεις τον εχθρό σου ή ότι ο αριθμός των μάγων που επισκέφθηκαν τον Ιησού είναι ακαθόριστος, αλλά πάντως δεν επρόκειτο για τρεις, χρειάζεται πιο ισχυρές αναφορές από τις

διαβεβαιώσεις των συγγραφέων. Αφού μας απέδειξαν βέβαια ότι δεν είμαστε παντογνώστες, ξέρουμε με βεβαιότητα ότι το ίδιο ισχύει και για αυτούς. Καλό είναι λοιπόν να πάψουν να κάνουν τους έξυπνους και να ομολογήσουν ποια είναι τα σκονάκια τους. ☒